

THE MILITANT

Εβδομαδιαία σοσιαλιστική εφημερίδα που εκδίδεται στη Νέα Υόρκη στην υπεράσπιση των συμφερόντων των εργαζομένων.

Vol.84/No.50

21 Δεκεμβρίου 2020

Η Κούβα ξεσκεπάζει τη λασπολογία του «Σαν Ισίδρο», υπερασπίζεται το ιστορικό της επανάστασης για την τέχνη και τον πολιτισμό

Του Ρόχερ Καλέρο

Κατά την εκστρατεία αναλφαβητισμού στην Κούβα το 1961, 250.000 ως επί το πλείστον νέοι άνθρωποι, έμαθαν στους εργάτες και στους αγρότες να γράφουν και να διαβάζουν, ακόμα και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές. «Εάν και η επιθετικότητα των ΗΠΑ ξεκίνησε πολύ νωρίς –μέσα από πιέσεις, απειλές, βομβαρδισμούς, τη χρηματοδότηση ένοπλων συμμοριών, και μια σφοδρή καμπάνια στα μέσα μαζικής ενημέρωσης– η επαναστατική κυβέρνηση δεν παραμέλησε να προωθήσει τον πολιτισμό της Κούβας», γράφει ο Αμπέλ Πριέτο, πρώην υπουργός Πολιτισμού στην εφημερίδα *Granma*, 4 Δεκεμβρίου.

Αξιοματούχοι των ΗΠΑ και μέσα μαζικής ενημέρωσης των μεγάλων επιχειρήσεων για άλλη μια φορά καταφεύγουν στις χλιοειπωμένες λασπολογίες ότι η κουβανική κυβέρνηση είναι μια «δικτατορία» μετά από μια εκδήλωση διαμαρτυρίας στις 26 Νοέμβρη στην Αβάνα από αυτοαποκαλούμενους «ανεξάρτητους καλλιτέχνες» που τάσσονται κατά της κουβανικής επανάστασης, στην οποία έβαλαν τέλος οι κουβανικές αρχές.

Το γεγονός είναι ότι η κουβανική επανάσταση έχει ένα λαμπρό ιστορικό εξήντα ετών προώθησης των εκδόσεων βιβλίων, του κινηματογράφου, της μουσικής και της καλλιτεχνικής δημιουργίας, επεκτείνοντας την πρόσβαση στον πολιτισμό και την εκπαίδευση μεταξύ εκατομμυρίων ανθρώπων της πόλης και της υπαίθρου.

Οι κουβανικές αρχές είχαν προχωρήσει στην έξωση από τα γραφεία τους και έθεσαν για μικρό διάστημα υπό κράτηση μια ομάδα δεκατεσσάρων μελών του λεγόμενου Κινήματος Σαν Ισίδρο, μια αντικυβερνητική ομάδα. Πραγματοποιούσαν απεργία πείνας ενάντια στην κράτηση του Ντένις Σολίς, ενός από τα μέλη της, ο οποίος παρουσιάζει τον εαυτό του ως καλλιτέχνης της ραπ. Είχε καταδικαστεί από ένα κουβανικό δικαστήριο για απείθεια κατά της αρχής διότι είχε προσβάλει και απειλήσει την σωματική ακεραιότητα ενός σε υπηρεσία αστυνομικού και καταδικάστηκε σε οκτώ μήνες φυλάκιση.

Στις 27 Νοέμβρη, γύρω στους 200 καλλιτέχνες, συγγραφείς και φοιτητές συγκεντρώθηκαν έξω από το Υπουργείο Πολιτισμού στην Αβάνα για να εκφράσουν την δυσαρέσκειά τους για την έξωση, και για να συζητήσουν για την ελευθερία έκφρασης. Ο υφυπουργός Πολιτισμού Φερνάντο Ρόχας και αντιπρόσωποι πολιτιστικών και καλλιτεχνικών οργανώσεων συναντήθηκαν επί τέσσερις ώρες με 30 διαδηλωτές, μεταξύ των οποίων και μέλη της ομάδας Σαν Ισίδρο, και συμφώνησαν να συνεχίσουν τη συζήτηση.

Οι περισσότεροι από αυτούς που συμμετείχαν «είχαν επηρεαστεί από την ατμόσφαιρα που είχαν δημιουργήσει τα κοινωνικά δίκτυα. Λίγοι ήταν εκείνοι που γνώριζαν το τι στην πραγματικότητα είχε συμβεί στο Σαν Ισίδρο ή ποιοι εμπλέκονταν», γράφει ο Αμπέλ Πριέτο στην καθημερινή κουβανική εφημερίδα *Granma* 4 Δεκεμβρίου. Ο Πριέτο είναι διευθυντής της Κάσα ντε λαζ Αμέρικας, ένας με αναγνωρισμένο κύρος πολιτιστικός οργανισμός και εκδοτικός οίκος. Προηγουμένως ήταν πρόεδρος της Ένωσης Συγγραφέων και Καλλιτεχνών της Κούβας (UNEAC), και επί πολλά χρόνια υφυπουργός πολιτισμού. «Πιστεύω ότι θέλανε ειλικρινά τη διεξαγωγή ενός διαλόγου».

«Μια επιχείρηση κατά της επανάστασης»

«Μια μειοψηφία συμμετείχε με πλήρη επίγνωση σε μια επιχείρηση κατά της επανάστασης», είπε ο Πριέτο. «Το μόνο ενδιαφέρον τους για τον ‘διάλογο’ ήταν να τον μετατρέψουν σε είδηση, σε θέαμα και να κερδίσουν μια νίκη. Ορισμένοι χρειάζονταν κάτι τέτοιο ώστε να δικαιολογήσουν τα χρήματα που λαμβάνουν».

«Η πολιτιστική πολιτική της επανάστασης έχει ανοίξει πλατιά και δίχως διακρίσεις περιθώρια για τους δημιουργούς να δουλέψουν έχοντας πλήρη ελευθερία», είπε ο Πριέτο, και οι πολιτιστικοί θεσμοί της Κούβας, εάν και έχουν κάνει μερικά λάθη, «είναι ανοιχτά για μια ειλικρινή συζήτηση με τους καλλιτέχνες και τους συγγραφείς».

Επί δεκαετίες οι κυρίαρχοι καπιταλιστές των ΗΠΑ, είτε υπό τη διακυβέρνηση των Δημοκρατικών είτε των Ρεπουμπλικάνων, έχουν προσπαθήσει με οικονομικά και πολιτικά μέσα να ανατρέψουν την επανάσταση στην Κούβα. Στις προσπάθειες αυτές εντάσσεται και η προώθηση και η χρηματοδότηση ατόμων και ομάδων που πραγματοποιούν αντικυβερνητικές

δραστηριότητες κάτω από τη σημαία της υπεράσπισης της καλλιτεχνικής και της πνευματικής ελευθερίας.

Η κουβανική τηλεόραση έχει δείξει πλάνα από ντοκιμαντέρ με ανθρώπους στις Ηνωμένες Πολιτείες που τάσσονται κατά της κουβανικής επανάστασης να έρχονται σε επαφή με άτομα που συμμετείχαν στη διαδήλωση, υποκινώντας τους να διεξάγουν βανδαλισμούς. Έδειξε βίντεο με αξιωματούχους των ΗΠΑ να συναντιούνται με μέλη της ομάδας Σαν Ισίδρο.

Στις 28 Νοεμβρίου το Υπουργείο Εξωτερικών της Κούβας κάλεσε τον επιτετραμμένο των ΗΠΑ Τίμοθι Ζουνιέγα-Μπράουν, για να του καταθέσει τη διαμαρτυρία της Αβάνας κατά της «σοβαρής ανάμειξης στις εσωτερικές υποθέσεις της Κούβας» από την Ουάσιγκτον. Ως απάντηση, ο Ζουνιέγα-Μπράουν είπε ότι θα συνεχίσει τις επαφές του με άτομα που τάσσονται κατά της κυβέρνησης και της επανάστασης.

Ο υπουργός Εξωτερικών Μάικ Πομπέο, ο Τζέικ Σάλλιβαν, επιλεγμένος από τον επόμενο πρόεδρο των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν ως Σύμβουλος Εθνικής Ασφάλειας, και άλλοι πολιτικοί του Δημοκρατικού και του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος ένωσαν τη φωνή τους χρησιμοποιώντας αυτήν την προκλητική ενέργεια για να δυσφημίσουν την κουβανική επανάσταση.

Δεκάδες αντίπαλοι της κουβανικής επανάστασης συμμετείχαν σε συγκέντρωση στις 28 Νοεμβρίου στο Μαϊάμι για να στηρίξουν αυτήν την προκλητική δράση του Σαν Ισίδρο. Συγκεντρώσεις με μικρή συμμετοχή οργανώθηκαν επίσης στη Νέα Υόρκη και πέντε μέρες αργότερα στην Ουάσιγκτον Ντ.Σι. Ο Άλεξ Οτάολα, ένας αυτοπαρουσιαζόμενος ως άνθρωπος «που ασκεί επιρροή» στην YouTube και κύριος οργανωτής της συγκέντρωσης στο Μαϊάμι, καλεί την κυβέρνηση των ΗΠΑ να αυξήσει περαιτέρω τις κυρώσεις κατά της Κούβας και τάσσεται υπέρ της «επιχειρηματικής ελευθερίας» εκεί.

Ο διάλογος μέσα στην επανάσταση

Αντιπρόσωποι του Υπουργείου Πολιτισμού της Κούβας, ηγέτες της UNEAC, και της Ένωσης Αδελφών Σαίξ, μιας ομάδας νέων Κουβανών καλλιτεχνών, εν συνεχεία της διαβούλευσης που είχε ξεκινήσει, πραγματοποίησαν μια συνάντηση στις 5 Δεκεμβρίου, με δεκάδες καλλιτέχνες και συγγραφείς, μεταξύ αυτών και ορισμένους που συμμετείχαν στη διαδήλωση της 27 Νοεμβρίου.

Αλλά ως απάντηση στη συνέχιση των προκλητικών δραστηριοτήτων από τη μεριά της ομάδας Σαν Ισίδρο, το Υπουργείο της Κούβας ανακοίνωσε την προηγούμενη μέρα ότι δεν θα συναντηθεί με άτομα που είχαν άμεση επαφή και έλαβαν οικονομική ενίσχυση από την κυβέρνηση των ΗΠΑ, ή με μέσα ενημέρωσης που χρηματοδοτούνται από υπηρεσίες της κυβέρνησης των ΗΠΑ.

Ηγέτες της ομάδας Σαν Ισίδρο, προσπαθώντας να προωθήσουν την αντίθεση προς την κουβανική επανάσταση, έχουν επικεντρωθεί στη Νομοθετική-Διάταξη 349, σύμφωνα με την οποία οι αυτοαπασχολούμενοι καλλιτέχνες και μουσικοί θα χρειαστούν πλέον άδεια που θα εκδίδει η κυβέρνηση για την πώληση έργων τέχνης και για τις παραστάσεις τους. Ο νόμος αυτός απαγορεύει επίσης έργα τέχνης ή μουσική με πορνογραφικό, ρατσιστικό, «σεξιστικό, χυδαίο και άσεμνο» περιεχόμενο, καθώς επίσης «τη χρησιμοποίηση πατριωτικών συμβόλων με τρόπο που είναι αντίθετος προς το νόμο».

Το Συμβούλιο της Επικρατείας της Κούβας υιοθέτησε τη νομοθετική αυτή διάταξη ως μέρος των προσπαθειών για τον έλεγχο της ιδιωτικής αγοράς έργων τέχνης στην Κούβα, η οποία έχει επεκταθεί κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες.

Ο Νόμος 349 έχει προκαλέσει μια εκτεταμένη αντιπαράθεση απόψεων μεταξύ των Κουβανών καλλιτεχνών, άλλοι υπέρ και άλλοι κατά. Όσοι έχουν μια κριτική στάση, μεταξύ αυτών και υποστηρικτές της επανάστασης, έχουν εκφράσει την ανησυχία τους ότι θα εφαρμοστεί υπερβολικά με διοικητικά μέσα και ότι ενδεχομένως θα οδηγήσει στη λογοκρισία της καλλιτεχνικής έκφρασης. Η εκτέλεση του νόμου έχει αναβληθεί ώστε να υπάρξουν χρονικά περιθώρια για περεταίρω διαβούλευση και προτάσεις για τροποποίησή του ώστε να εξαλειφθούν οι επιφυλάξεις και οι ανησυχίες, και ο νόμος δεν έχει εφαρμοστεί.

«Η επανάσταση δημιούργησε ένα τεράστιο και ενθουσιώδη κοινό για την τέχνη και τη λογοτεχνία», γράφει ο Πριέτο. «Άνοιξε επίσης τα περιθώρια στις πιο γνήσιες εκφράσεις λαϊκών παραδόσεων που ιστορικά αντιμετώπισαν διακρίσεις, και στις πιο τολμηρές προσπάθειες διαφόρων καλλιτεχνικών ειδών».

Ενώ ορισμένοι καλλιτέχνες και περφόρμερ εκφράζουν ειλικρινείς προβληματισμούς για τον καλύτερο τρόπο της ανάπτυξης της καλλιτεχνικής δημιουργίας στην Κούβα, και συμμετέχουν στις συζητήσεις και στις αντιπαραθέσεις απόψεων στο πλαίσιο των προσπαθειών ενίσχυσης των κατακτήσεων της επανάστασης, ομάδες όπως η Σαν Ισίδρο επιχειρούν να εκμεταλλευτούν τη δυσαρέσκεια αυτή με στόχο να βοηθήσουν τον ιμπεριαλισμό των ΗΠΑ να υπονομεύσει την επανάσταση.

«Είναι απαραίτητο να διαχωρίσουμε ξεκάθαρα τις γελοιογραφικές ενέργειες των περιθωριακών στοιχείων του Σαν Ισίδρο από αυτό που στην πραγματικότητα συνέβη στο Υπουργείο Πολιτισμού», είπε ο Πριέτο, αναφερόμενος σε αυτούς που συμμετείχαν στη συγκέντρωση στις 27 Νοεμβρίου. «Μεταξύ των τελευταίων, υπήρχαν αξιόλογοι νέοι άνθρωποι τους οποίους θα πρέπει να ακούσουμε».

«Οποιοσδήποτε δημιουργός καλλιτεχνικών έργων που προσεγγίζει τους κουβανικούς θεσμούς με εύλογους στόχους θα βρει αντιπροσώπους με διάθεση να ακούσουν και να παρέχουν στήριξη», είπε ο Πριέτο. «Με υποκριτές και απατεώνες δεν υπάρχει δυνατότητα για τη διεξαγωγή διαλόγου».